

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W GMINIE LUBNIEWICE NA LATA 2026–2029

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lubniewice na lata 2026–2029 stanowi dokument określający lokalną politykę w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, wspierania rodzin, profilaktyki kierowanej do dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałania szeroko rozumianym problemom społecznym związanym z nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

Program jest kontynuacją działań prowadzonych przez Gminę Lubniewice w latach poprzednich, obejmujących zarówno profilaktykę, jak i wsparcie psychospołeczne, edukację, kontrolę rynku alkoholowego oraz współpracę międzyinstytucjonalną. Uwzględnia aktualne potrzeby niewielkiej, turystycznej gminy, której społeczność charakteryzuje się rozproszeniem terytorialnym, dużą aktywnością środowisk senioralnych oraz wysokim zaangażowaniem instytucji lokalnych: szkoła, MGOPS, Biblioteka - Centrum Kultury, OSP i Policji.

Program został opracowany w oparciu o:

- ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii,
- rekomendacje Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- analizę lokalnych potrzeb i działań prowadzonych w ostatnich latach.

II. Podstawa prawna

Program opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.
3. Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
4. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.
5. Rekomendacji KCPU dotyczących realizacji gminnych programów profilaktyki.

III. Diagnoza lokalna – Gmina Lubniewice

Charakterystyka społeczności

Gmina Lubniewice to gmina o charakterze turystycznym, z rozproszonym osadnictwem oraz silną aktywnością lokalną. Problemy społeczne związane z uzależnieniami nie mają charakteru masowego, jednak występują w skali typowej dla małych miejscowości.

Na podstawie danych MGOPS, szkoły oraz Policji można wskazać następujące zjawiska:

1. Alkohol i uzależnienia

- nadużywanie alkoholu dotyczy głównie osób dorosłych i ma związek z trudnościami psychospołecznymi,
- obserwuje się zwiększone zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne i terapeutyczne,
- incydentalnie pojawiają się problemy związane z przemocą domową i interwencjami „Niebieskie Karty”,
- młodzież w niewielkim stopniu deklaruje kontakt z alkoholem, a szkoła kładzie nacisk na profilaktykę i edukację.

2. Narkotyki i nowe substancje psychoaktywne

- w gminie nie występują zjawiska narkomanii w dużej skali,
- sporadycznie zgłaszane są przypadki używania marihuany przez młodzież,
- nie odnotowano przypadków używania dopalaczy,
- kluczowym problemem wśród młodzieży są e-papierosy i uzależnienia behawioralne (głównie cyfrowe).

3. Dzieci i młodzież

- młodzież spędza znaczną część czasu wolnego przed komputerem i telefonem,
- uczniowie chętnie uczestniczą w zajęciach sportowych i wyjazdach organizowanych przez szkołę i Centrum Kultury,
- istnieje potrzeba wzmacniania kompetencji emocjonalnych oraz pracy nad samooceną i odpornością psychiczną.

4. Seniorzy

Gmina od kilku lat intensywnie wspiera seniorów. Wśród najważniejszych potrzeb znajdują się:

- przeciwdziałanie samotności,
- regularne spotkania integracyjne,
- zajęcia edukacyjne i prozdrowotne,
- bezpieczne spędzanie czasu wolnego.

6. Wnioski z diagnozy

Na terenie gminy potrzebne jest utrzymanie dotychczasowych działań oraz ich rozszerzenie o profilaktykę uzależnień cyfrowych, wsparcie emocjonalne i aktywizację społeczną. Priorytetem pozostają działania dla dzieci, młodzieży, rodzin w kryzysie, a także seniorów. Konieczne jest utrzymanie kontroli punktów sprzedaży alkoholu oraz wzmacnianie świadomości społecznej.

IV. Cele Programu

Cel główny

Ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych związanych z używaniem alkoholu, narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi poprzez realizację działań profilaktycznych, edukacyjnych, integracyjnych oraz terapeutycznych.

Cele szczegółowe

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i psychologicznej.
2. Udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem uzależnień i przemocy.
3. Prowadzenie edukacji i profilaktyki wśród dzieci i młodzieży z wykorzystaniem nowoczesnych metod.
4. Wspieranie instytucji i organizacji zajmujących się profilaktyką i pracą z rodziną.
5. Zapobieganie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.
6. Przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, szczególnie cyfrowym.
7. Wspieranie lokalnych inicjatyw integracyjnych jako czynnika chroniącego.
8. Edukacja dotycząca FAS oraz zagrożeń wynikających z picia alkoholu w ciąży.

V. Zadania i działania na lata 2026–2029

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej

- współpraca z poradniami leczenia uzależnień,
- motywowanie do podjęcia terapii,
- wsparcie psychologiczne w ramach MGOPS i punktu konsultacyjnego,
- organizowanie dyżurów terapeuty i psychologa.

2. Pomoc rodzinom

- działania interdyscyplinarne,
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- poradnictwo prawne i psychologiczne,
- wsparcie dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnień.

3. Profilaktyka w szkołach i w środowisku lokalnym

- warsztaty dla uczniów (profilaktyka uzależnień, przemocy, hejtu, depresji, samooceny),
- szkolenia dla nauczycieli i rodziców,
- zajęcia pozalekcyjne i sportowe,
- działania edukacyjne dotyczące uzależnień cyfrowych, dopalaczy, alkoholu i narkotyków,
- programy rekomendowane KCPU.

4. Edukacja publiczna i kampanie społeczne

- organizowanie wydarzeń prozdrowotnych:
 - sportowych,
 - rekreacyjnych,
 - pierwszej pomocy,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych,
- prowadzenie kampanii dotyczących FAS.

5. Placówki wsparcia dziennego i zajęcia środowiskowe

- wspieranie świetlic środowiskowych,
- organizowanie zajęć rozwojowych, integracyjnych i edukacyjnych,
- promocja zdrowego stylu życia.

6. Wspieranie organizacji pozarządowych

- konkursy i małe granty,
- współfinansowanie projektów na rzecz dzieci, młodzieży oraz seniorów.

7. Kontrola rynku alkoholowego

- kontrole punktów sprzedaży alkoholu,
- szkolenia dla sprzedawców,
- opiniowanie wniosków i cofnięć zezwoleń,
- współpraca z Policją.

8. Przeciwdziałanie nietrzeźwości na drogach

- działania informacyjne,
- kampanie edukacyjne,
- współpraca z Policją i OSP.

9. Promocja zdrowego stylu życia oraz ograniczenie na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych

- organizacja wydarzeń sportowych,
- dofinansowanie biegu trzeźwości,
- poprawa atrakcyjności przestrzeni sportowej (trasy rowerowe, trasy piesze, gry terenowe),

10. Wspieranie i rozwój działań kulturalnych jako elementu profilaktyki i integracji społecznej

- wspieranie finansowe i organizacyjne wydarzeń kulturalnych będących elementem profilaktyki i integracji mieszkańców, w szczególności koncertów, festiwali, spotkań międzypokoleniowych, warsztatów artystycznych i działań animacyjnych,
- dofinansowanie lokalnych inicjatyw kulturalnych, które promują wartości społeczne i prozdrowotne oraz przeciwdziałają izolacji społecznej,
- organizacja wydarzeń kulturalno-edukacyjnych skierowanych do dzieci, młodzieży, seniorów i całych rodzin, mających na celu wzmacnianie więzi społecznych i rozwijanie umiejętności społecznych,
- współpraca z Biblioteką - Centrum Kultury, organizacjami pozarządowymi, kołami seniorów i innymi podmiotami realizującymi inicjatywy kulturalne.

VI. Źródła finansowania

Finansowanie programu odbywa się poprzez:

- opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- dochodu z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w małych opakowaniach (tzw. „małpek”),

VII. Realizacja, monitorowanie i ewaluacja

Program realizują:

- MGOPS,
- szkoła,
- Biblioteka - Centrum Kultury,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Policja, Ośrodek Zdrowia, OSP,
- organizacje pozarządowe.

Monitorowanie odbywa się poprzez:

- coroczne sprawozdania,
- analizę danych z instytucji,
- ocenę skuteczności działań,
- weryfikację potrzeb mieszkańców.

VIII. Współpracujące instytucje

- Miejsko–Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubniewicach
- Szkoła Podstawowa w Lubniewicach
- Biblioteka - Centrum Kultury w Lubniewicach
- Komenda Powiatowa Policji w Sulęcinie
- OSP Lubniewice i OSP Glisno
- Organizacje pozarządowe
- Ośrodek Zdrowia
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Partnerzy lokalni i regionalni

IX. Adresaci programu

- Adresatami Gminnego Programu są mieszkańcy Gminy Lubniewice, dzieci, młodzież, dorośli – w tym seniorzy. Gminny Program zwraca szczególną uwagę na rodziny doświadczające przemocy. Działania z zakresu **profilaktyki uniwersalnej** adresowane są głównie do całych grup, w szczególności do dzieci i młodzieży, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych.
- Działania uprzedzające z zakresu **profilaktyki selektywnej** skierowane są do jednostek lub grup zwiększonego ryzyka, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne, narażone są na większe od przeciętnego niebezpieczeństwo wystąpienia problemów związanych z uzależnieniami i przemocą.
- Działania powstrzymujące z zakresu **profilaktyki wskazującej** skierowane są do jednostek lub grup demonstrujących wczesne symptomy związane z uzależnieniem. Program adresowany jest także do osób pijących alkohol i używających narkotyków w sposób ryzykowny i szkodliwy; uzależnionych, którzy wymagają leczenia (działania terapeutyczno-korekcyjne); utrzymujących abstynencję i współuzależnionych – rodzin i bliskich (działania wspierające).

X. Postanowienia końcowe

Program obowiązuje w latach 2026–2029.

Realizacja działań ujętych w Programie stanowi zadanie własne Gminy Lubniewice.

Program jest dokumentem otwartym i w razie konieczności może być modyfikowany w odpowiedzi na aktualne potrzeby społeczne.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lubniewicach za udział w posiedzeniu Komisji otrzymują każdorazowo wynagrodzenie w wysokości:

a) Przewodniczący Komisji – 230,00 zł brutto za udział w każdym posiedzeniu,

b) Sekretarz Komisji – 200,00 zł brutto za udział w każdym posiedzeniu,

c) Członkowie Komisji – 170,00 zł brutto za udział w każdym posiedzeniu.

2. Podstawę do wypłaty wynagrodzenia przewodniczącemu i członkom Komisji stanowią sporządzone i podpisane przez Przewodniczącego Komisji wykazy i listy obecności.

3. Wynagrodzenie wypłaca się raz na kwartał.

Burmistrz przedłoży Radzie Miejskiej raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz o uzyskanych efektach w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.